

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2163/2022
27.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Владимир Шумкарац адвокат из ..., против тужених ББ из ..., коју заступа Бранислав Вукосављевић адвокат из ... и ВВ из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2876/21 од 15.10.2021. године, на седници одржаној 27.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2876/21 од 15.10.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2060/20 од 11.03.2021. године усвојен је тужбени захтев и утврђено да је ништав уговор тужених о поклону ОПУ: 2530/2017 оверен 27.09.2017. године код јавног бележника Маријане Секулић из ..., (став први изреке), и тужене обавезане да на име трошкова парничног поступка солидарно исплате тужиоцу 440.800,00 динара (став други изреке).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2876/21 од 15.10.2021. године преиначена је означена првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца за утврђење ништавости означеног уговора (став први изреке) и решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде и обавезан тужилац да туженој ББ накнади трошкове поступка од 156.000,00 динара (став други изреке).

Против означене правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредаба члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП) Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано указује на постојање других битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, које нису конкретно ни образложене. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представља разлог због којег би се ревизија могла изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, 27.09.2017. године је тужена ББ поклонила својој кћерки, туженој ВВ, трособан стан број .., површине 79 м², у стамбеној згради у ..., изграђеној на к.п. .. к.о. Палилула, задржавши за себе право доживотног плодуюживања. Закључени уговор је истог дана потврдио и оверио јавни бележник Маријана Секулић под бројем ОПУ: 2530/2017.

Седам година раније, у вези са истим станом, између тужиоца и тужене ББ је 14.10.2010. године закључен и судски оверен предуговор о купопродаји којим су утврђени услови под којима ће се вршити купопродаја стана, тако што је констатовано да ће купац (тужилац) предметни стан купити по цени од 102.700 евра у динарској противвредности, да продавац (тужена ББ) својим потписом потврђује да је у моменту закључења предуговора, на име дела купопродајне цене стана, примила 77.000 евра у динарској противвредности, да се обавезује да ће стан укњижити најкасније до 15.01.2011. године да би купац имао довољно времена да аплицира код банке за кредит од кога ће исплатити преостали део цене од 25.700 евра у динарској противвредности најкасније до 15.02.2011. године, те да ће купац ући у посед купљене непокретности, испражњене од лица и ствари, када исплати купопродајну цену у целости о чему ће бити сачињен купопродајни уговор (без означавања рока за закључење уговора). Исте уговорне стране закључиле су 09.06.2011. године неоверени анекс предуговора о купопродаји, у коме је наведено да је купац исплатио продавцу још 7.500 евра, укупно 84.500 евра.

Тужена ББ поднела је 20.06.2011. године тужбу против тужиоца у овом спору захтевајући утврђење ништавости означеног предуговора и његовог анекса. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 13293/11 од 12.05.2016. године (делимично потврђеном, делимично преиначеном пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7697/16 од 27.04.2017. године) тужбени захтев за утврђење ништавости предуговора је одбијен, а за утврђење ништавости анекса тог предуговора усвојен. У истом првостепеном предмету овде тужилац је поднео противтужбу ради утврђења свог права својине на предметном стану и накнаде штете, поставивши и евентуални захтев за раскид предуговора и враћање износа датог на име купопродајне цене. По тој противтужби је раздвојено поступање, формиран нов предмет који је достављен Вишем суду у Београду и заведен под бројем П 69/13, с тим што је тај поступак прекинут 13.05.2013. године до правноснажног окончања поступка у предмету Првог основног суда у Београду П 13293/11.

Првостепени суд је поклатио веру исказу тужиоца који је, између осталог, навео да је предметни стан продавао син тужене ББ, кога је упознао преко заједничких пријатеља, а није поверовао исказима тужених да тужена ББ није примила никакав новац од тужиоца, већ да је њен син позајмио 55.000 евра од тужиоца, да је она означени предуговор представљао гаранцију да ће њен син вратити тужиоцу позајмљени новац, да је она, након што је од ње тражено средином јуна 2011. године да се исели из стана, о свему обавестила ћерку и поднела тужбу против овде тужиоца, од када њен син више није долазио из Шведске нити јој се јављао, те да је стан желела да

поклони ћерки, која у том стану станује од рођења непрекидно најпре са родитељима (отац је преминуо 2011), а данас са мајком и својом ћерком.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је поклоном означеног стана кћерки тужена ББ ишла за тим да онемогући тужиоца да закључи главни уговор, тојест да избегне своју обавезу из означеног предуговора, те да оспореном уговору о поклону недостаје основ (намера даровања), због чега је применом члана 51. до 53. Закона о облигационим односима и правног правила из параграфа 561. Српског грађанског законика, усвојио тужбени захтев. Другостепени суд је пошао од тога да је предуговор од 2010. године, сагласно одредбама члана 45. ст. 1. и 5. Закона о облигационим односима, такав уговор којим се преузима обавеза да се доцније закључи други, главни уговор, што се може захтевати у року од шест месеци од истека рока предвиђеног за његово закључење, а ако тај рок није предвиђен онда од дана када је према природи посла и околностима уговор требало да буде закључен. Будући да тужилац од тужене ББ није захтевао закључење главног уговора у периоду дугом седам година, те да је очигледно протекао законски рок од шест месеци од дана када је према природи посла и околностима уговор о купопродаји требало да буде закључен, предуговор је престао да производи правно дејство, те није постојала никаква препрека за закључење оспореног уговора о поклону, а тиме ни намера да се тужилац осујети и онемогући у остваривању његових права и потраживања из наведеног предуговора. С друге стране, имајући у виду да су уговорне стране из уговора о поклону мајка и кћерка, да је мајка поклонила ћерки стан у коме она живи од рођења са мајком (и оцем до његове смрти), сада и са својим дететом, да је ћерка све време била уз мајку током очеве болести и након његове смрти и са њом пролазила кроз све недаће и проблеме, другостепени суд је закључио да је очигледно да је тужена поклонодавац желела да изрази своју захвалност према туженој поклонопримцу поклоном предметног стана и да је стога поклонодавчева намера даривања неоспорна. Осим тога, супротно својој обавези из члана 231. ЗПП, тужилац није доказао да су у конкретном случају недозвољене побуде биле одлучујуће за закључење предметног уговора о поклону нити да је тај уговор противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, односно да је ништав у смислу одредбе члана 103. у вези с чл. 52. и 53. Закона о облигационим односима, због чега је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев за утврђење ништавости оспореног уговора о поклону одбио.

Правилан је закључак другостепеног суда.

На правилност другостепене пресуде не утиче навод ревидента да он није могао да тражи закључење главног уговора за време трајања судског спора о пуноважности предуговора. Како предуговором од 14.10.2010. године није био предвиђен рок за закључење главног уговора, тужилац је био овлашћен одредбама члана 45. ст. 4. и 5. Закона о облигационим односима – ЗОО да се обрати суду захтевом да наложи другој страни која одбија да приступи закључењу главног уговора да то уради у року који ће јој суд одредити, и то у року од шест месеци од дана кад је према природи посла и околностима уговор требало да буде закључен, односно од 25.02.2011. године, јер су уговорнице из означеног предуговора за тај дан везале исплату купопродајне цене у целости за предају стана купцу у државину.

Позивање ревидента на то да би рок од шест месеци требало да се рачуна од дана правноснажности пресуде Првог основног суда у Београду П 13293/11 од 12.05.2016. године и одбијања тужбеног захтева тужене ББ за утврђење ништавости означеног предуговора такође није основано, јер пресуда производи правно дејство,

сагласно одредбама члана 345. ЗПП, од доношења и у року који је њоме одређен, а не од правноснажности. Уосталом, тужилац није захтевао закључење главног уговора, не само у року од шест месеци од правноснажности означене пресуде (27.04.2017. године), већ ни до подношења тужбе у овом спору (30.07.2018. године), а ни до његовог окончања, иако га у томе, да је заиста имао намеру да закључи главни уговор, ништа није спречавало. Штавише, тужилац је још 25.11.2011. године поднео противтужбу у предмету П 13293/11 Првог основног суда у Београду ради утврђење свог права својине (по основу предуговора), предаје означеног стана у државину и накнаде штете од 4.000 евра месечно од подношења противтужбе, ставивши и евентуални противтужбени захтев за раскид предуговора и обавезивање тужене на исплату износа од 77.000 и 7.500 евра са каматом (службена белешка у списима од 27.01.2020. године), из чега несумњиво следи да тужилац ни није имао намеру да захтева закључење главног уговора.

Нису од значаја ни наводи ревидента да тужене нису предочиле јавном бележнику све релевантне околности (односно постојање предуговора) јер таква њихова обавеза, као ни обавеза закључења главног уговора, с обзиром на изложене околности и вишегодишњи протек времена између закључења предуговора 14.10.2010. године и уговора о поклону 27.09.2017. године, ни није постојала. Указивање тужиоца на недозвољену побуду приликом закључења оспореног уговора о поклону правилно је оценио другостепени суд као неосновано и за своју одлуку дао исцрпне и логичне разлоге које Врховни суд у свему прихвата, па нема потребе да их понавља.

С обзиром на изложено, Врховни суд је ревизију одбио као неосновану и одлучио као у првом ставу изреке ове пресуде, применом члана 414. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка по ревизији из става другог изреке ове пресуде донета је на основу члана 165. став 1. у вези с чланом 153. став 1. ЗПП, имајући у виду да тужилац није успео у поступку по ревизији, па му накнада трошкова не припада.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**